

Ignacy Dec

"Wybór pism filozoficznych", Marian Jaworski, Olecko 2003 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 11/1, 212-213

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

sposób przedstawiania prezentowanych rozwiązań. Omawiana publikacja została wydana w zgrabnej formie i zachęcającej do lektury szacie, co koreluje z ciężarem gatunkowym poruszonej problematyki.

ks. Edward Górecki

Kardynał Marian Jaworski, *Wybór pism filozoficznych*, Olecko 2003, ss. 332

Wydawnictwo Wszechnicy Mazurskiej „Acta Universitatis Masuriensis”, ogłosiło ostatnio *Wybór pism filozoficznych* ks. kard. Mariana Jaworskiego, metropolity lwowskiego dla wiernych obrządku łacińskiego. Pozycja ukazała się w serii EPISTEME. Przed prezentacją książki należy przypomnieć, że ks. kard. Marian Jaworski, dziś jako znany hierarcha Kościoła katolickiego, Pasterz Kościoła lwowskiego, należy do wybitnych myślicieli – filozofów naszego czasu. Zanim został biskupem (1984), arcybiskupem metropolitą Lwowa dla wiernych obrządku łacińskiego (1991) i kardynałem (2001), zajmował się w dużej mierze filozofią. Studia specjalistyczne odbył na Uniwersytecie Jagiellońskim (doktorat z teologii w 1952 r.), na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (doktorat z filozofii w 1955 r.) oraz na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (habilitacja z filozofii religii w 1965 r.), gdzie pracował jako kierownik Katedry Filozofii Religii do 1974 r. Przez wiele lat był wykładowcą w seminariach duchownych w Krakowie. Piastował urząd sekretarza Rady Naukowej Episkopatu Polski (1970-1980), dziekana Papieskiego Wydziału Teologicznego w Krakowie (1976-1981 i rektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (1981-1987).

Sygnalizowana tu książka stanowi zbiór filozoficznych prac ks. Kardynała, ułożonych w czterech działach przez ks. dr Kazimierza Mikuckiego CR. Część pierwsza obejmuje dział filozofii religii (s. 9-162). Wypełnia ją obszerna rozprawa zatytułowana: *Religijne poznanie Boga według Romano Guardiniego*. Jest to wznowiona wersja rozprawy habilitacyjnej ks. Kardynała.

Drużga część książki stanowi zbiór wybranych artykułów z zakresu filozofii Boga (s. 163-224). Są tu następujące prace: *Bóg filozofów a Bóg wierzących*; *Bóg religii jako najwyższa wartość*; *Bóg filozofii i Bóg wiary we współczesnej teologii*; *współczesna problematyka filozoficzna Boga a kierunki jej rozwiązania*.

W części trzeciej publikacji znajdujemy rozprawy z zakresu filozofii człowieka (s. 225-284). Są to trzy następujące prace: *Człowiek a Bóg. Zagadnienie relacji znaczeniowej pomiędzy osobą ludzką i Bogiem a problem ateizmu*; *Teologia a antropologia. Aspekt filozoficzny*; *Osoba ludzka jako postawa stosunku do Boga*.

Część czwarta zatytułowana *Varia* (s. 385-313) zawiera trzy rozprawy: *O dochodzeniu do prawdy*; *Phenomenologie et metaphysique*; *Problem koncepcji filozofii*.

W końcowym fragmencie książka zawiera: notę bibliograficzną (informującą o wcześniejszych miejscach publikacji poszczególnych prac), streszczenie i spis treści w języku angielskim oraz aneks zdjęciowy.

Zebrane w takiej formie filozoficzne pisma ks. kard. Mariana Jaworskiego stanowią kompendium filozofii uprawianej przez autora. Gdy wglębiamy się w ich lekturę, doświadczamy niezwykłej precyzji myślenia autora. Teksty te nie straciły dziś nic na aktualności.

Można je zaszeregować do tekstów klasycznych dzisiejszego tomizmu otwartego na nowe pomysły filozoficzne, czerpane głównie z fenomenologii i po części z innych nurtów filozofii współczesnej. Analiza i refleksja nad zamieszczonymi pracami prowadzi nas do wniosku, że pozostają one w klimacie filozoficznego myślenia ks. kard. Karola Wojtyły. Nie są to jednak wątki powielane, ale oryginalne, dopełniające. Można powiedzieć, że dziedzina antropologii i etyki ks. kard. Karola Wojtyły znajduje dopełnienie w dziedzinie filozofii Boga i filozofii religii ks. kard. Mariana Jaworskiego.

Prezentowana publikacja powinna się znaleźć w każdej bibliotece teologicznej i filozoficznej. Może stanowić wielką pomoc do wykładów kursorycznych i monograficznych, a także do osobistych przemyśleń w dziedzinie filozofii, Boga, człowieka i religii.

ks. Ignacy Dec

Ks. Andrzej F. Dziuba, *Spowiedź małżeńska. Życie małżeńskie a sakramentalna posługa pokuty i pojednania (zagadnienia wybrane)*, Wydawnictwo „M”, Kraków 2002, ss. 124

W odnowionej liturgii spowiedź nazwana jest sakramentem pojednania. W ten sposób Kościół podkreśla, że poprzez ten sakrament zostaje odnowiona i pogłębiona więź z Bogiem. Sakrament pokuty szczególnie narażony jest na niebezpieczeństwo formalizmu i rutyny, dlatego winien być ukazywany ciągle na nowo w kolejnych etapach osobowego rozwoju człowieka: w dzieciństwie, w wieku młodzieńczym, w wieku dorosłym. Każda nowa sytuacja życiowa, nowe obowiązki, nowe grzechy wymagają innego podejścia do sakramentu pokuty. Dopiero wtedy może on stać się ogromną pomocą w duchowym wzroście człowieka.

Wobec posługi pojednania staje także małżeństwo i rodzina, która jest domowym sanktuarium Kościoła oraz pierwszą żywotną komórką społeczeństwa. Życie małżonków powinno być dostosowane do obiektywnych norm moralnych, związanych z ich specyficznym powołaniem. Takimi podstawowymi normami są dwa zasadnicze elementy życia małżeńskiego: miłość małżeńska i odpowiedzialne rodzicielstwo, które winny iść w parze, wypełniając drogę życiową małżonków ukierunkowaną ku ich świętości. Podstawowym warunkiem tego, by małżonkowie mogli poznać swoją drogę do świętości i owocnie spełnić swoją misję, jest odpowiednia formacja ich sumienia.

Właśnie spowiedzi sakramentalnej małżonków i rodziców poświęcona jest książka znanego teologa moralisty – ks. prof. Andrzeja Dziuby. Na ogół spotyka się publikacje będące pomocą w dobrym przygotowaniu się do spowiedzi poszczególnych grup wiernych, w tym małżonków chrześcijańskich, mniej natomiast zwraca się uwagę na spowiedź od strony szafarza sakramentu pokuty. Dobrze się stało, że Autor, idąc zresztą za instrukcją Papieskiej Rady ds. Rodziny pt. *Vademecum dla spowiedników o niektórych zagadnieniach moralnych dotyczących życia małżeńskiego* (12 II 1997), mówi o posłudze sakramentalnej pokuty w życiu małżeńskim widzianej od strony spowiednika.

Ks. Dziuba w rozdziale I najpierw ukazuje podstawy teologiczne chrześcijańskiego małżeństwa. Wychodzi on z założenia, że spowiednicy powinni uwzględnić je w sprawowaniu sakramentu pojednania. W ten sposób będą mogli lepiej pomóc małżonkom i rodzi-